

OSN

Organizace Spojených Národů

Kateřina Martináková, Ondřej Lejsal
Mezinárodní vztahy
Podzim 2022

Obecná charakteristika

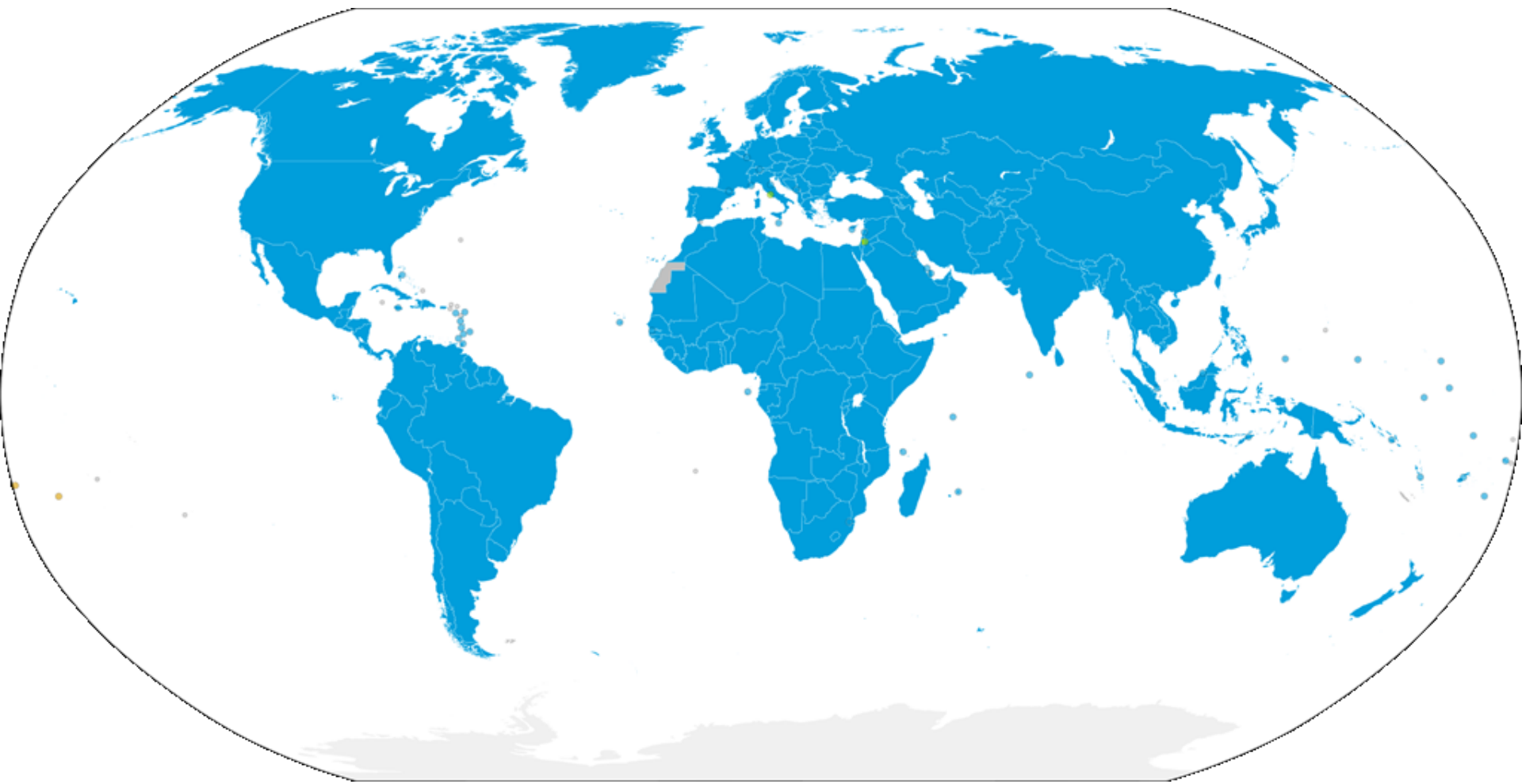
Vznik v roce 1945 (nahradila Společnost národů)

Cílem - zachování mezinárodního míru, bezpečnosti, a zajištění mezinárodní spolupráce

Zakládající dokument **Charta OSN** (i s ČSR)

Sídlo - **New York** (USA, **Vídeň**, Rakousko, **Ženeva**, Švýcarsko, **Nairobi**, Keňa)

2001 - Nobelova cena míru

Znak a vlajka OSN

- Olivová ratolest symbolizuje Mír
- Pohled ze severního pólu

Vznik

- Název Spojené národy navrhl americký prezident **F. D. Roosevelt** a poprvé byl použit za 2. sv. v. v **Deklaraci Spojených národů** z 1. ledna **1942**.
- Státy původně zakládaly mezinárodní organizace určené ke spolupráci v konkrétních oblastech, např. Mezinárodní telegrafická unie (1865), Všeobecná poštovní unie (1874). Obě jsou dnes specializovanými organizacemi systému OSN.
- V roce 1899 se v Haagu konala první mírová konference. Cílem bylo vypracovat nástroje k mírovému řešení krizí, k prevenci válek a kodifikaci pravidel boje. Konference schválila Úmluvu o mírovém řešení mezinárodních konfliktů a ustavila Stálý arbitrážní soud, který zahájil činnost 1902.
- Předchůdkyní OSN byla **Společnost národů** - organizace koncipovaná v podobných podmínkách v průběhu 1. sv. v. a ustavená v roce 1919 v rámci **Versailleské smlouvy**.
- Společnost národů ukončila svou činnost poté, co se jí nepodařilo zabránit 2. sv. v.
- **1945** v **San Franciscu** se sešli zástupci **50 zemí** na Konferenci Spojených národů o mezinárodním uspořádání a vypracovali **Chartu OSN**. Chartu podepsalo 26. června 1945 celkem 50 zemí. Polsko sice nebylo na konferenci zastoupeno a svůj podpis připojilo později, je ale považováno za jednu z 51 zakládajících členských zemí OSN.
- OSN **oficiálně vznikla 24. října 1945**, kdy byla Charta ratifikována všemi signatářskými zeměmi včetně **Československa**. Každoročně se proto 24. říjen slaví jako **Den Spojených národů**.

Činnost

- **Cíle** Spojených národů, definované v [Chartě](#), jsou následující:
 - udržovat mezinárodní mír a bezpečnost;
 - rozvíjet mezi národy přátelské vztahy založené na respektování zásad rovnoprávnosti a práva na sebeurčení národů;
 - spolupracovat při řešení mezinárodních ekonomických, sociálních, kulturních a humanitárních otázek a podpoře základních lidských práv a svobod;
 - být centrem pro koordinaci kroků, které národy podnikají v zájmu dosažení těchto společných cílů.
- Činnost Organizace spojených národů vychází z následujících **zásad**:
 - všechny členské státy jsou suverénní a rovnoprávné;
 - zavazují se plnit své povinnosti vyplývající z Charty;
 - zavazují se řešit mezinárodní spory mírovými prostředky, bez ohrožování mezinárodního míru, bezpečnosti a spravedlnosti;
 - vystříhají se vyhrožování silou a používání síly proti jiným členským státům;
 - zavazují se poskytnout OSN veškerou pomoc při jakékoli akci, ke které Organizace na základě Charty přistoupí;
 - žádné ustanovení Charty neopravňuje Spojené národy k tomu, aby se vměšovaly do otázek, které jsou výlučně vnitřní záležitostí jakéhokoli státu.

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Činnost

- Hlavní témata:

- **Cíle udržitelného rozvoje** = 17 cílů udržitelného rozvoje na následujících 15 let (2015-2030), patří sem: Konec chudoby; Konec hladu; Zdraví a kvalitní život; Kvalitní vzdělání; Rovnost mužů a žen; Pitná voda, kanalizace; Dostupné a čisté energie; Důstojná práce a ekonomický růst; Průmysl, inovace a infrastruktura; Méně nerovností; Udržitelná města a obce; Odpovědná výroba a spotřeba; Klimatická opatření; Život ve vodě; Život na souši; Mír, spravedlnost a silné instituce; Partnerství ke splnění cílů
- **Lidská práva** = vytvoření uceleného souboru právních norem na ochranu lidských práv. Základem souboru je [Charta OSN](#) a [Všeobecná deklarace lidských práv](#).
- **Mezinárodní právo** = vytvoření mezinárodního právního řádu sestávajícího se z [úmluv, smluv a standardů](#).
- **Humanitární otázky** = OSN pomáhá ve všech případech, kdy následky přírodních nebo člověkem zaviněných neštěstí přesahují schopnost zasažených států účinně reagovat. Tato pomoc je založena na dvou konceptech: [okamžitá pomoc a preventivní opatření](#).
- **Ekonomický a sociální rozvoj** = Na Summitu tisíciletí v roce 2000 přijaly členské země tzv. Rozvojové cíle tisíciletí. Cíle jsou specificky zaměřeny na tyto oblasti: vymýcení extrémní chudoby a hladu, dosažení základního všeobecného vzdělání pro všechny, podpora rovnosti pohlaví a zlepšení postavení žen, snížení dětské úmrtnosti, zlepšení zdravotní péče o matky, potírání AIDS, malárie a jiných infekčních nemocí, dosažení trvale udržitelného rozvoje a vytvoření globálního partnerství pro rozvoj.
- **Mír a bezpečnost** = Udržování mezinárodního míru a bezpečnosti je jedním z hlavních úkolů. Toho dosahuje OSN především díky podpoře a budování struktur posilující mír. Patří sem především podpora ekonomického rozvoje, sociální spravedlnosti, respektu vůči lidským právům, dobrých způsobů správy a vládnutí a podporou demokracie.

Hlavní orgány OSN

- 1. Valné shromáždění**
- 2. Rada bezpečnosti**
3. Ekonomická a sociální rada
4. Poručenská rada
5. Mezinárodní soudní dvůr
6. Sekretariát

Valné shromáždění

- Všichni členové OSN mají **1 rovný hlas**
- **Bezpečnost ve světě**, ozbrojené konflikty, odzbrojení, přijímání nových členů, stanovování rozpočtu
- Skládá se ze 6 výborů (právní, hospodářský a finanční,...)

Rada bezpečnosti

- 15 členů (5 stálých, 10 volí VS na dvouleté období)
- K přijetí rezoluce musí min. 9 hlasovat pro, nikdo proti (= právo veta)
- **Výkonný orgán, rezoluce jsou závazné**
- Projednává situace, které by mohly vést ke vzniku mezin. konfliktů, navrhuje metody smíru,...

Ekonomická a sociální rada (ECOSOC)

- projednává otázky **obchodu, dopravy, hospod. rozvoje**,...
- prosazuje lepší životní úroveň, plnou zaměstnanost
- 54 členů, tříleté období, rozhoduje prostá většina

Poručenská rada

- 5 stálých členů RB
- podpora rozvoje svěřeneckých území a jejich postupný **přechod k samosprávě/samostatnosti**
- 1994 autonomie Palau

Mezinárodní soudní dvůr

- sídlo v **Haagu**, 15 členů volených VS a RB (9-leté období)
- Pouze pro státy, pokud souhlasí s tím, aby se soud případem zabýval -> musí se podrobit rozhodnutí
- **Spory o hranice**, rukojmí, nevměšování se do vnitřních záležitostí,...

Sekretariát OSN

- rozmanité úkoly:
 - **poskytování služeb ostatním orgánům OSN**
 - organizace mezinárodních konferencí
 - překladatelské a tlumočnické služby do oficiálních jazyků OSN

António Guterres

- Generální tajemník
- Předkládá témata k projednání VS, upozorňuje na ohrožení mezinárodního bezpečí,...

Na závěr

OSN má řadu organizací (WHO, MMF, UNESCO, UNICEF,...)

Download from
Dreamstime.com
This watermarked comp image is for previewing purposes only.

ID 53781447
Luca Marella | Dreamstime.com

Děkujeme za pozornost

Zdroje

<https://www.osn.cz/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Organizace_spojen%C3%BDch_n%C3%A1rod%C5%AF